

MESLEK SEÇİMİ

MESLEK NEDİR?

Bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, diğer insanlara yararlı bir hizmet ya da ürün sağlamaya yönelik olan, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünüdür.

Meslek seçimi, bireyin meslekleri çeşitli özellikleriyle değerlendirip kendi ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda istenilir yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesidir.

Meslek seçerken kendini iyi hissedeceği, iyi ifade edebileceği, kişisel özelliklerini ortaya koyabileceği bir seçim yapmalıdırlar.

MESLEK SEÇİMİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

Hayatımızın en önemli noktalarından birisi olan meslek seçimi, yaşam biçimimizin de seçilmesi demektir. Bireyin seçtiği meslek gelecekteki yaşam standardını, tarzını ve sosyal yaşantılarını belirlemektedir. Sececeğimiz meslek geleceğimizle ilgili önemli bir karardır.

Meslek seçimini kişilik özelliklerimize göre isabetli bir şekilde yapmazsak, uzun yıllar boyunca yapmak zorunda kalacağımız meslekte mutsuz oluruz.

Kendilerine uygun meslek seçen bireyler alanındaki gelişmeleri takip etmekte, daha coşkulu ve mutlu olmaktadır. Bu yüzden meslek seçerken gerçekçi ve doğru seçimler yapılmalıdır.

Birey meslek yaşamı boyunca psikolojik ihtiyaçlarını doyumaya çalışır. Var olan potansiyelini, enerjisini sevdiği meslek için harcarsa doyuma ulaşacaktır.

Birey kendine uygun mesleği seçmediği zaman engellenmişlik duygusu yaşayacaktır ve potansiyelini gösterme fırsatı bulamayacaktır.

MESLEK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

YETENEK

Bir iş, görev ya da faaliyeti diğer insanlara göre daha başarılı ve daha hızlı bir şekilde yapabilme yetisidir.

Bireyler yetenekli oldukları alanlarda daha kolay ve hızlı öğrenebilmekte ve daha başarılı olabilmektedir.

BEN NELERİ YAPABİLİRİM?

HANGİ DERSLERDE DAHA BAŞARILIYIM?”

SÖZEL - DİLSEL ZEKÂ

MANTIKSAL - MATEMATİKSEL ZEKÂ

GÖRSEL - UZAMSAL ZEKÂ

MÜZİKAL - RİTMİK ZEKÂ

BEDENSEL - DUYUDEVİNİMSEL ZEKÂ

KİŞİLERARASI - SOSYAL ZEKÂ

İÇSEL - ÖZEDÖNÜK ZEKÂ

DOĞACI - DOĞA ZEKÂSİ

ZEKA ÇEŞİTLERİ	Genel Özellikleri	Öğrenme Yolları	İlgili Duydukları Meslekler
Sözel Zeka	Dilini etkili olarak kullanabilir.	Söyleyerek, dinleyerek, okuyarak ve görerek öğrenir.	Yazar, Şair, Öğretmen, Gazeteci, Politikacı, Avukat, Komedyen.
Mantık - Matematiksel Zeka	Sayılarla çalışmayı sever. Neden-sonuç ilişkisi kurarak yorumlamayı sever.	Sınıflayarak, sıralayarak ve soyutlayarak öğrenirler.	Bilim İnsanı, Mühendis, Matematikçi, Ekonomist, Muhasebeci, Bilgisayar Programcısı, Yargıç.
Görsel (Uzamsal) Zeka	Haritaları, çizelgeleri, filmleri kolay okurlar, anlarlar.	Görselleştirme (resim, film, sunu-slayt- vb..) ve hayal kurarak öğrenirler.	Ressam, Fotoğrafçı, Mühendis, Mimar, Gezgin.
Müziksel (Ritmik) Zeka	Melodileri, sesleri ve ritimleri severler.	Müzik eşliğinde, ritim ve melodiyi öğrenirler.	Şarkıcı, Besteci, Müzik Öğretmeni, Tiyatrocu.
Bedensel (Kinestetik) Zeka	Vücudunu ve ellerini ustalıkla kullanarak anlatmayı severler.	Dokunarak, yaparak ve hareket ederek öğrenirler.	Atlet, Dansçı, Aktör, Balerin, Balet, Pandimimci, Cerrah.
Kişiler Arası (Sosyal) Zeka	Çevresiyle ilişki kurmayı, işbirliği yapmayı ve empatiyi sever.	Paylaşarak, çevresindeki-lerle işbirliği yaparak ve karşılaştırarak öğrenirler	Öğretmen, Psikolojik danışman, Psikolog,, Politikacı, Doktor, İşadamı.
Kişisel (İçsel) Zeka	Kendi duygu ve düşüncelerinin, yeterliklerinin farkına varabilmedir.	Kendi başlarına, kendi hızında, kişisel becerilerini kullanarak öğrenirler. Kendi başlarına çalışmayı, başarmayı severler.	Sanatçı, Din Adamı, Sosyal Hizmet Uzmanı, Psikoterapist
Doğa Zekası	Doğal kaynaklara ve çevreye ilgisi yüksektir. Bitki ve hayvanları tanı ve ilgilenir.	Araştırarak, gözlem yaparak, çevreyi, olayları gözlemleyip inceleyerek öğrenirler.	Ziraat Mühendisi, Arkeolog, Meteorolog, Biyolog, Zoolog, Çevre Bilimci.

MESLEK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

İLGİ

Bir faaliyeti tekrar tekrar yapma isteğidir.

Kişinin bir zorunluluk olmadan herhangi bir şeyi yapmaktan hoşlandığı, onu yaparken mutlu olduğu durumlar, faaliyetler bütünüdür. İlgiler, yeteneklerin ifade yoludur. ilgiler okulda ve okul dışında geçirilen yaşantılarla gelişir veya körelir

ÖRNEĞİN

Müziğe, resme, edebiyata birçoğumuzun ilgisi vardır. Ancak bu alanları meslek olarak seçecek yetenek düzeyine sahip değilsek bu ilgimizi sadece hobi düzeyinde etkinliklerle tatmin etmeliyiz. Hoşlanarak yapacağımız bir işe yönelmek hem başarımızı hem de mesleki doyumumuzu olumlu etkileyeceğinden mutlu bir yaşam sürmemize katkı sağlayacaktır.

Neleri yapmaktan hoşlanırım?

MESLEK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

MESLEK DEĞERLERİ

İnsanları çalışmaya sevk eden çok değişik beklentiler vardır. Yöneleceğimiz mesleğin yetenek ve ilgi alanlarımıza uygunluğunun dışında kişisel değerlerimize ve beklentilerimize uygunluğu da önemlidir. Bireyin mesleki faaliyet sonucu elde etmek istediği olanaklar, mesleki değerleri hakkında ipucu verir.

ÖRNEĞİN

Bazıları için iyi bir gelir daha önemliyken, bazıları için akademik kariyer daha ön planda olabilir. Birey; ünlü olmak, liderlik, yaratıcılığı kullanma, düzenli yaşam, saygınlık vb. değerlerden kendisi için önemli olanları belirlemeli ve bu değerleri ona sağlayacak mesleğe yönelmelidir.

Değerlerin net olmaması ya da değerlerle tercihlerin örtüşmemesi, düşük güdülenmeye, kötü karar vermeye ve doyumsuzluğa neden olabilmektedir.

YETENEĞİ KULLANMA: İnsanların sahip oldukları gizil güçleri kullanma ve geliştirme isteğini ifade eder.
YARATICILIK: İşleri alışılmışın dışında farklı biçimde yapma, yenilikler ortaya koyma gücü olarak tanımlanır. Yaratıcılık her alanda olduğu gibi mimarlık, endüstri tasarımı ve öğretmenlik gibi alanlarda daha çok gereklidir.
YARIŞMA: Bazı kişiler yetenek ve başarılarının başka insanlara göre değerlendirilmesine ve üstünlüklerinin tanınmasına olanak veren durumlarda bulunmak isterler. Sanat ve bilim alanlarındaki meslekler yarışmacılığı gerektirir.
İŞBİRLİĞİ: Bazı insanlar, çalışırken başka kişi ya da kişilerle işbirliği halinde olmak, işleri başkaları ile birlikte yürütmek, başkalarından yardım almak ve sorumluluğu başkaları ile paylaşmak isterler.
DEĞİŞİKLİK: Bazı meslekler çok değişik ortamlarda yürütülür ve bazı insanlar da değişik işler yapmaktan, seyahat etmekten hoşlanırlar. Gazetecilik, diplomatlık, turizm rehberliği bu tür mesleklere örnektir.
DÜZENLİ YAŞAM: Düzenli bir yaşam isteyen kişiler çalışma saatleri belirli olan, seyahat etmeyi gerektirmeyen, gece ve tatillerde nöbet tutmayı gerektirmeyen, kendilerine az da olsa düzenli bir gelir sağlayan ve işsiz kalma tehlikesi olmayan işlerde mutlu olabilirler. Böyle kişiler genellikle, devlet sektöründe, büro veya laboratuarda çalışmayı gerektiren işlerde mutlu olabilirler.
LİDERLİK: Bazı kişiler işyerinde lider olmak, çalışmalarını planlayıp, başkalarını yönetmek ve yönlendirmek isterler. Her meslekte yöneticilik ve liderlik pozisyonları vardır.
KAZANÇ: Her meslek faaliyetinin sonunda bir kazanç elde edilebilir. Ancak bazı kişiler için yüksek kazanç elde etmek çok önemli olabilir.
ÜN SAHİBİ OLMA: Bazı kişiler, adlarını duyurmak, herkes tarafından tanınan bir kimse olmak isterler. Gazetecilik, tiyatro ve sanat dalları insanlara en çok ün kazandıran mesleklerdir.

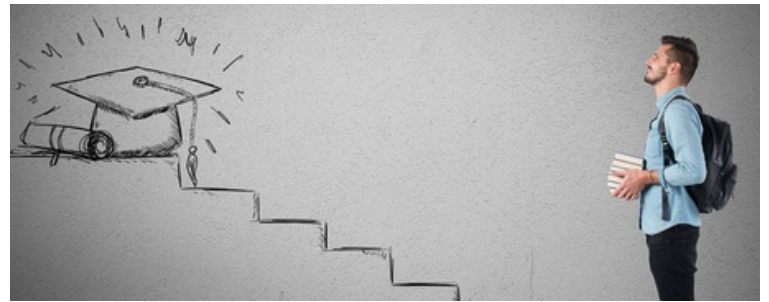
MESLEK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Her mesleğin kendine özgü gerektirdiği bazı özellikleri vardır. Doktor olmak isteyen bir kişi kandan kokmamalı, öğretmen olmak isteyen bir kişi ise sabırlı olmalıdır. Karar verme ve seçim yapma hayatın her anında geçerlidir. Bireyin esnek olması, karar verme becerileri, başa çıkma stratejileri ve mesleki olgunluk düzeyi meslek seçiminde önemlidir. uzmanlara göre aldığımız eğitim, yeteneklerimiz, yetiştirilme tarzımız kadar; kişilik özelliklerimiz” de mesleğimizi doğru icra etmemizde ve o meslekte mutlu olmamızda etkilidir. Kişinin kendini tanıması, güçlü ve zayıf yönlerini belirlemesi ve kişilik özelliklerini kabullenmesi de meslek seçiminde en önemli detaylarından birisidir. Secrety.com tarafından yapılan “meslekler” anketine göre değişik kişilik yapısındaki kişilerin hangi mesleklere uygun olduğu araştırılmıştır.

ARAŞTIRMA

4 bin 557 kişinin katıldığı araştırmada katılımcıların verdiği yanıtlara göre: içe dönük kişilerin yazılım uzmanı, dışa dönük kişilerin pazarlama, kuralcı kişilerin bankacı, fedakâr kişilerin öğretmen, yaratıcı kişilerin reklamcı, otoriter kişilerin yönetici, uyumlu kişilerin sekreter, yetenekli kişilerin ise aşçı olmaya uygun olduğu görülmüştür.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN UNSURLAR

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN UNSURLAR ŞUNLARDIR:

- Ne yapmak istediğinizle ilgili düşünmeye zaman ayırın. Ne seçmek istediğinizi büyük oranda bilerseniz bile benzeri ve farklı meslekler hakkında da bilgi toplamanızda yarar vardır.
- Lise eğitiminiz boyunca kendinizi zorlayın ama aşırı yüklenmeyin. Öğrenebileceğiniz farklı konuları öğrenmeye çalışmanızın size büyük yardımı olacaktır.
- Gönüllü olarak ya da para kazanmak yoluyla bazı deneyimler kazanmak çok geliştirecidir. Eğitiminizin dışında başka olanaklar da size başka yollar açabilir.
- Edinebildiğiniz kadar eğitim edinin. Eğer yazları alabileceğiniz kurslar var ise onlardan yararlanmaya çalışmak bir yol olabilir.
- Okullar ve meslekler hakkında olabildiğince fazla yetişkinle konuşmaya çalışın. Aileden, akrabadan, komşulardan, öğretmenlerden, psikolojik danışmanlardan, etrafınızda karşılaştığınız diğer yetişkinlerden meslekleri ve okul deneyimleri konusunda bilgi almak faydalı olabilir.
- Herkesin sadece kendi yollarını izleyebileceklerini anımsayın. Okuldaki diğer arkadaşlarınızın neler yaptığına ya da ne düşündüklerine fazla odaklanıp zaman harcamamanız önerilir. herkes farklı zamanlarda gelişir, olgunlaşır ve kendi, hızında büyür.
- Değişebileceğinizi unutmayın. Herhangi bir üniversiteye ya da meslek için duygularınızı kilitlemeyin. Elbette bir plana sahip olmak harikadır ancak yaşamda bazı olaylar olur ve planlarımızı değiştirmek durumunda kalırız. O nedenle farklı olasılıklara açık olmakta büyük yarar vardır.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN UNSURLAR ŞUNLARDIR:

- Başka insanların isteklerinizi ve rüyalarınızı kontrol etmesine izin vermeyin. Bazı öğrenciler yetişkin aile üyelerinin, onların mesleklerini izlemeleri konusunda baskı yaşarlar. Bir başkasını memnun etmek için seçilen meslekler bireyin mutsuz olmasına yol açabilmektedir.
- Hiçbir zaman plan yapmak ve organize olmak için çok geç ya da erken değildir. Hangi sınıfta olursanız olun, lise yılları ve sonrası için plan yapmanın tam zamanıdır. Karar verdiğiniz duruma göre ne tür bir hazırlığa, hangi alanlara ve konulara odaklanmaya gereksiniminiz olduğunu kabaca belirlemeniz gerekir.
- Yaygın eğitim faaliyetlerine; kurslara katılmalı, kişisel-egitsel-mesleki alanlarda çeşitli sertifikalar alarak kendimizi geliştirmeliyiz.
-

SİZE UYGUN OLAN MESLEĞİ SEÇİN

SEÇMEYİ DÜŞÜNDÜĞÜMÜZ MESLEKLERİN BİZE UYGUN OLUP OLMADIĞINA KARAR VEREBİLMEMİZ İÇİN MESLEKLER HAKKINDA ŞU SORULARI YANITLAMANIZ GEREKMEKTEDİR:

MESLEK HANGİ FİZİKSEL, PSİKOLOJİ ÖZELLİK GEREKTİRİYOR?

İLGİLERİNİZ, YETENEĞİNİZ, MESLEK ÖZELLİĞİ İLE ÖRTÜŞÜYOR MU?

MESLEĞE YÖNELİK EĞİTİM NERELERDE VE NASIL VERİLİYOR? EĞİTİM SÜRESİ NE KADAR; SÜRE VE OLANAKLARDAN KİMLER NE ŞEKİLDE FAYDALANABİLİYOR?

MESLEKİ EĞİTİMDE HANGİ DERSLER VERİLİYOR?

MESLEKTE İLERLEME OLANAKLARI VAR MIDIR?

MESLEĞİN İŞ ORTAMI NASILDIR?

MESLEKİ EĞİTİM SONRASI İŞE İLK GİRİŞTE NE KADAR KAZANÇ ELDE EDİLİR?

MESLEKTE İŞ BULMA OLANAKLARI NASILDIR? NEREDE VE NASIL İŞ BULUNABİLİR?

MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ PİYASASI DURUMLARI NELERDİR?

GEREKLİ OLAN EĞİTİM DÖNEMİ NE KADAR?

MESLEĞİ YAPANLAR İÇİN MESLEĞİN EN OLUMSUZ VE EN CAZİP TARAFLARI NELER?

ÜNİVERSİTEYE BİR GİRSEM GERİSİ KOLAY

Bölüm önemli değil yeter ki üniversiteye yerleşeyim' düşüncesiyle eğitim hayatına başlayan kişi , üniversite sonunda hayal kırıklığı ve büyük pişmanlık yaşarlar.

ÜNİVERSİTEYE İYİ OLSUN BÖLÜM ÖNEMLİ DEĞİL

Bu 2 faktörün aynı anda olması tabi ki ideal olandır. Ama meslek seçiminde ideal olan bölüm yani meslektir. İyi bir üniversitede okumak için hiç ilgimizin yeteneğimizin olmadığı veya iş alanı dar olan bölümleri tercih etmek üniversite bitiminde bize hayal kırıklığı yaşatabilir.

ANNE BABANIN İSTEDİĞİ MESLEĞİ SEÇMEK

YETENEKLER VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ GÖZ ARDI EDİLİP STATÜSÜNE BAKILARAK MESLEK SEÇMEK

TOPLUMSAL ÖNYARGILARIN ETKİSİNDE KALMAK